

Også publisert i Dagens Næringsliv 9. 12.2011

Stadionmyten

Av Bernt Arne Bertheussen,

Førstelektor Handelshøgskolen ved Universitetet i Tromsø

Ny fotballstadion gir laget en ulempe og er sannsynligvis det siste man bør ønske for favorittlaget sitt. Flest poeng ble i alle fall sanket på gamle arenaer i årets tippeliga, skriver Bernt Arne Bertheussen ved Handelshøgskolen/Universitetet i Tromsø. Sør Arena, innviet i 2007, ga ikke Start noen hjemmefordel da laget møtte Tromsø i årets siste serierunde. Omkranset av flotte, men glisne tribuner serverte hjemmelaget seieren til "Gutan" på et sølvfat. Start har ikke fått noe sportslig løft i kjølvannet av ny stadion, og neste sesong må klubben spille i førstedivisjon.

I stedet for å gi sportslig suksess, har de 280 millionene investert i Sør Arena blitt til et økonomisk mareritt. Start satte norgesrekord i fotballunderskudd i 2008 med et bokført tap på 86 millioner. Har det vært vanskelig å få endene til å møtes i Tippeligaen, blir det ikke lettere i førstedivisjon. Klubben har varslet om oppsigelser.

Start er nede for telling på grunn av urealistiske sportslige ambisjoner. Da er det, kan hende, fattig trøst, at situasjonen ikke er bedre for Stabæk, også det en klubb med ny stadion og store visjoner. Stabæk unngikk riktignok degradering til førstedivisjon, men stadioneier krevde i høst klubben for 30 millioner i årlig husleie for selv å unngå konkurs, etter å ha tapt 180 millioner på Telenor Arena siden oppstarten i 2009.

En slik husleie vil knekke økonomien, og Stabæk må spille sine hjemmekamper på gamle nedslitte kommunale Nadderud til neste år. I et desperat forsøk på å unngå Lyns skjebne blir nøkkelspillere solgt, spillere og ansatte sagt opp, mens treneren har forlatt sin post.

At en leder etterforskes av økokrim for grov økonomisk utroskap i en overgangssak, legger bare en ekstra sten til byrden for Bærumsklubben.

Historiene over viser at kostbare arenaer lett kan føre til sportslig og økonomisk trøbbel. En ny stadion er altså ikke en sikker vei til en ny glanstid, og i norsk fotball har vi flere fiaskoer enn suksesser. Heller ikke de nye arenaene i Fredrikstad, Sandefjord, Skien og Stavanger makter å leve opp til forventningene.

Men Aker stadion gjør det. Årsaken er at Røkke forærte en hel arena til Molde i 1998, og siden da har Røkke i tillegg subsidiert klubbdriften med 20030 millioner hvert eneste år.

Den eneste solskinnshistorien er kanskje Color Line stadion i Ålesund. Parret med klubbens opprykk til Tippeligaen har denne arenaen utløst en formidabel publikumsinteresse i sin region.

Stadiontabellen viser hvor mange poeng eliteserielagene hanket inn på hjemmebane i årets serie. Den punkterer myten om at sportslig fremgang krever en ny stadion:

- De tre arenaene som kapret flest poeng i år: Alfheim, Marienlyst og Haugesund er alle gamle.
- Nesten helt i bunnen av tabellen finner vi tre topp moderne stadioner: Fredrikstad stadion, Sør Arena og Telenor Arena.

En ny stadion heller gir en sportslig ulempe enn et fortrinn. Hvis merkostnadene ved å drifte en ny stadion er større enn merinntektene, må den bli subsidiert av den øvrige driften. Isåfall må penger som kunne vært anvendt på spillerstallen i stedet brukes på stadion. Men i en fotballklubb bestemmes tabellplasseringen av lønnskostnadene, ikke finanskostnadene.

I Tippeligaen blir det mer glissent på tribunen år for år. I årets sesong var tilskuersnittet per kamp det laveste siden 2004, det til tross for at vi i mellomtiden har fått flere nye arenaer med bedre forhold for publikum.

Bortsett fra i Molde og i Ålesund, er det mange ledige seter på kampene fordi klubbene har overinvestert i tilskuerkapasitet. Tilskuertallene er dessuten kunstig blåst opp. Det er ikke antall personer som har vært tilstede på stadion som oppgis, men antall solgte billetter og sesongkort. Ubenyttede kort og sponsorbilletter inkluderes altså i tilskuertallet.

Bortsett fra Molde maktet ingen av klubbene med ny stadion å stanse tilskuerflukten i år. Start (-16 prosent), Odd (-14 prosent), Viking (-11 prosent), Stabæk (-9 prosent) og Ålesund (-6 prosent) opplevde alle færre tribuneslitere.

Hvis det er slik at gamle arenaer duger både sportslig og økonomisk, hva er da motivet til de som nå ivrer for nye stadioner til hundrevis av millioner i Oslo og i Tromsø?